

לקראת תנועה של תשובה

לאורך שנה תמימה התנהל דיון מעל דפי 'צהר' בשאלה: מדוע אין "תנועת תשובה ציונית"? לא קל לענות על שאלה זו, ואף אצל הקורא יש יותר מאשר תחושה שלאחר כל מה שנכתב, עדיין אין בידינו תשובה מספקת.

א. תנועת התשובה החרדית

ראשית לכל עלינו להתבונן בענווה על תנועת התשובה החרדית, וללמוד ממנה ומניסיונה, מהצלחותיה וגם מכישלונותיה.

1. הפעילים והמרצים של "עסקי התשובה" הנם בעלי תשובה ותיקים, אשר הקימו את "אל המקורות", ולאחר מכן את "ערכים", "שופר" ועוד. רק אחר כך הצטרפו למעגל העשייה גם הרבנים אשר נתנו 'הכשר' לאלפי בחורי ישיבה ואברכים לפעול (במסגרת "לב לאחים").

2. כמו בכל תחום בחיים, יש להתמקצע בנושא ספציפי: קיימים קורסים להכשרת מרצים, ישנו חומר למידה לפני היציאה להרצאה, ישנם צוותים העוסקים בחידושי המדע האחרונים (מו"פ), ישנם אנשי שיווק - היודעים לחדור לאזורים ספציפיים, ישנם פרסומאים, אנשי סמינרים, חולים, קצינים וכמובן... תורמים שחיזקו את כל הנ"ל.

3. כל אברך, בהתמנותו לרב שכונה, או לר"מ בישיבה תיכונית, אינו יכול להרשות לעצמו לדבר בסגנון, בשפה ובמושגים של "בחור ישיבה", ועליו להוריד לאנשים עימם הוא בא במגע את הרעיונות הנשגבים אותם ברצונו לבטא. כך - ועל אחת כמה וכמה - עלינו להתאים את שפתנו לשפה הנשמעת באופן ידידותי לסביבה החילונית. דבר זה - אף על פי שפשוט הוא לחלוטין - לוקים בו רבים המהלכים באוהלה של תורה, ובמקום לקרב, נמצאים מרחיקים ח"ו.

4. **ביטחון עצמי:** את השאלות בסגנון: מה הזכות שלי להטיף לאחרים, ומי יותר צדיק ממי... משאירים לסמינריונים, אבל כפי שכותב הרמב"ם (וכפי שמזכיר רבות הרב מוטי אלון) מצוות אהבת ה' היא להאחיב את הקב"ה על אחרים. באהבה, אך בנחישות, יודעים הם מה תפקידם, בלי לגמגם, בלי להסתפק ולהתיישר.

5. **צבאות ה':** בציבור החרדי, כל משפחה היא חיילת, וכל יישוב או שכונה חרדיים הוא מוצב קדמי. כולם שלוחים למשימה הקדושה. זיהית אדם שמתלבט - רשום אותו לסמינר של "ערכים". שכנגד מתעניין במעשיך? מוזמן הוא לקידוש. בן הדוד מתלונן על כיבוד ההורים של ילדיו - צוות רישום לגן התורני יופיע חיש בביתו. ברגע שיש תודעת שליחות למשימה החשובה של הדור - כולם משתפים פעולה עם כולם - ואפילו הליטאים

סולחים לחב"דניקים ומשלבים ידיים לקירוב לבבות.

ב. מחשבות כלפינו פנימה

1. דוגמא אישית, חום, אהבה ויחס של הפרט, הם המפתח לקשר בין-אישי. כוחותינו הרוחניים נדדו בעשרות השנים האחרונות ליישובי יש"ע ועסקו בהפרחת השממה, אך לא שמנו לב שבכך נשארנו ביצות רוחניות נטושות. ישנה כרגע (ב-5 השנים האחרונות) תופעה מבורכת בהובלת "קרן מורשת" ו"שעלי-תורה", של החזרת אנשי חינוך לערים ולעיירות הפיתוח. אין זה אומר שתושבי היישובים, שהנם בדרך-כלל מעצמות רוחניות למופת המשופעים במוסדות תורה, חסד ואנשי חינוך ורוח מובחרים, פטורים מהמשימה. ישנו קושי הנובע מן המרחק ומפחד הנסיעה ליש"ע; אך חייבת לקום תנועה דו-צדדית של אירוח, אשר תוביל תנועה רוחנית של התקרבות. וגם קירוב בין אחים שלא על מנת להחזיר בתשובה, הינו רווח יפה. צריך לזכור שתנועת התשובה החרדית ניאונה הרבה מאוד מהיכולת של תושבי בני-ברק לארח ולהראות דוגמא אישית לכל תושבי גוש דן.

2. לפני כ-40 שנה, שלח הרצי"ה הרב קוק זצ"ל את מבחר תלמידיו שהיו מעטים - לשמש ברבנות בקיבוצים, במושבים, בערים ובהקמת ישיבות. מקומץ איכותי זה, קמו ישיבות ההסדר, ישיבות תיכוניות, האולפנות, ואף המכינות בדור שאחרי. אין מדובר על כמה עשרות, אלא על אלפי (!) רבנים ומחנכים היונקים מתורת הרב. רק קומץ בודדים מהם כרגע, עוסק בקירוב רחוקים. נכון שיותר נוח להשתלב במוסד קיים ומבוסס, או ללכת לתפקיד קונבנציונלי ברבנות. עלינו לשנס מותניים ולהפנות את טובי המרצים למשימות חדשות אשר הן פחות מוכרות וזקוקות לימוד. ייקח על עצמו כל מחנך ואיש רוח לייסד חוג בית אצלו בליל שבת לשכניו, ותוך זמן קצר נרגיש בשינוי.

3. תורת הרב קוק זצ"ל מדברת על מושגי תשובת הכלל, תשובת העולם, ותשובת הדור בהדרגה: כבוד, חיבה, ואחר כך הכרה וקיום. לפעמים נדמה שהתהליכים הנם כל כך גדולים ומוכרחים להתקיים גם בלי עזרה שלנו. תופעה מסוכנת זו, גורמת להתלבטות, לבטלנות, ולבסוף - לייאוש מיכולת עשייה. עלינו להתעורר, להתאחד, ובכוחות משותפים להצטרף למהפכה - לא של ש"ס, אלא של הקב"ה.

